

Särredovisning

VA-verksamheten
2020

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	3
2	Väsentlig styrinformation till kommunledningen.....	4
2.1	Verksamhetens utveckling	4
2.1.1	Redovisning av resultat.....	4
2.2	Kommunfullmäktiges budgetmål	5
2.2.1	Organisationsmål	5
2.2.2	Nämndspecifika och verksamhetsnära mål	5
3	Övrig uppföljning till kommunledningen.....	8
3.1	Utveckling inom personalområdet.....	8
3.1.1	Mått/nyckeltal som beskriver utvecklingen ur ett HR-perspektiv.....	8
3.1.2	Analys av situationen inom HR-området.....	8
3.2	Ekonomisk uppföljning.....	9
3.2.2	Investeringsredovisning.....	13
3.3	Värdering av eget kapital	15
3.4	Uppföljning av särskilda beslut och uppdrag	16
3.4.1	Utvärdering av system för styrning, uppföljning och kontroll	16
3.4.2	Brukar-/kundorienterad kvalitetsledning	16
3.4.3	Uppföljning av projekt inom gröna obligationer	17
3.4.4	Uppdrag att samordna stadens skyfallshantering	17
4	Bokslut.....	19
4.1	Sammanfattande analys	19
4.2	Resultaträkning VA-verksamheten inkl Gryaab.....	19
4.3	Balansräkning.....	20
4.4	Finansieringsanalys	21
4.5	Tillämpade redovisningsprinciper och noter	21
5	Styrinformation till nämnden.....	25
5.1	Verksamhetsuppföljning av budgetmål	25
5.1.1	God service.....	25
5.1.2	VA-verksamheten.....	25

1 Sammanfattning

VA-verksamheten har löpt på utan större störningar för göteborgarna under året. Förvaltningen har sedan pandemins utbrott i våras arbetat aktivt för att säkra kärnverksamheten. De åtgärder som vidtagits, till exempel hemarbete, personalgrupper som hålls isär och pausade projekt på vattenverken har haft avsedd effekt att minimera intern smittspridning och stort personalbortfall. Även rekommendationer och ändrade beteendemönster i samhället har påverkat verksamheten.

Förvaltningens verksamhet är väderberoende. Blixtnedslag och stora regnmängder i somras gav driftstörningar i vattenproduktion och avloppsavledning. Det milda vintervädret innebar få rörbrott på ledningsnätet.

En hög utbyggnadstakt i staden har mötts med motsvarande VA-utbyggnad. Förvaltningen har fortsatt att utveckla vårt relativt nya ansvarsområde inom dagvatten- och skyfallsfrågorna samtidigt som det pågår stora investeringar i våra anläggningar för att möta högre kvalitetskrav och större kapacitet. Förnyelsetakten i det allt äldre rörnätet är fortsatt i fokus.

Verksamhetens positiva resultat jämfört med budget beror till största delen på rekryteringar som inte fallit ut som planerat, mer tid i investering, större bidrag än budgeterat samt ökad försäljning av vatten.

Under året har förvaltningen genomfört väsentliga delar i stora VA-investeringsprojekt, däribland Kodammarnas avloppspumpstation och flera förnyelseprojekt för distributionsnätet. Förvaltningens investeringsverksamhet för VA under året uppgår till 515 mkr, exklusive exploatering. Detta är en avvikelse mot budget med knappt 200 mkr. Avvikelsen beror på förseningar i upphandlingar samt pausade projekt på vattenverken till följd av pandemirestriktioner. Exploateringsinvesteringarna har överskridit de budgeterade 115 mkr med 29 mkr till följd av hög genomförandetakt i staden. Kommunfullmäktige har godkänt avvikelsen.

Av de tolv uppdrag nämnden fick i kommunfullmäktiges budget för 2020 är sju fullgjorda under året, fyra fortsatt pågående och ett försenat. Det försenade uppdraget är realisering av tillgångar i syfte stärka stadens finansiering av kommande års investeringsprojekt. Förvaltningen inväntar resultatet av Fastighetskontorets nya värdering av fastigheten på Ringön.

Sammantaget har förvaltningen trots yttre störningar, främst i form av pandemin, genomfört sitt uppdrag under året.

2 Väsentlig styrinformation till kommunledningen

2.1 Verksamhetens utveckling

2.1.1 Redovisning av resultat

Effektmått och övriga mått/nyckeltal

Mått/nyckeltal	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020
VA-verksamheten			
Dricksvattenkvalitet, antal otjänliga prover	0	0	0
Översvämningsärenden, st anmälda	86	137	69
Läckage, liter per meter ledning, dygn (rullande 12-månaders medelvärde)	23,5	21,0	19,5

Volym-, intäcks- och kostnadsutveckling

Mått	2018	2019	2020
Försåld mängd vatten i år/föregående år	+ 0,7 %	+0,3 %	+ 0,5 %
VA-verksamhetens intäkter i år/föregående år	+ 2,1 %	+9,0 %	+7,4 %
VA-verksamhetens kostnader i år/föregående år	+ 5,6 %	+9,8 %	+ 6,4 %

Verksamheten

Inga otjänliga vattenprover har förekommit under året, vilket följer föregående år. Översvämningsärendena var färre än tidigare år, men över målet på 40, trots ett ganska nederbördsrikt år. Det har däremot inte kommit så många skyfall, som orsakar de flesta översvämningarna. Läckaget minskar, vilket beror på förvaltningens aktiva arbete med läcksökning och en mild vinter.

Mängden försålt vatten har ökat något jämfört med föregående år. Ökningen är störst i bostadshus medan en liten minskning noteras i verksamhetsfastigheter. Orsaken till detta antas vara att fler göteborgare har varit i sina hem i ökad utsträckning under pandemin. Dessutom har grannkommuner i slutet av året köpt mer vatten än vanligt bland annat till följd av underhållsarbeten i deras vattenverk.

VA-verksamhetens intäkter och kostnader under 2020 har ökat jämfört med 2019 i ungefär samma omfattning. Intäkterna följer av taxeökning, större bidrag med skattemedel än budgeterat för dagvatten och skyfall samt intäkter från externa projekt där förvaltningen får ersättning för nedlagd tid. Kostnadssidan består av motsvarande kostnader för externa projekt, personalkostnader och extra kostnader för flytt samt lokaler till följd av sektionering av driftpersonal för minskad risk för smittspridning.

2.2 Kommunfullmäktiges budgetmål

2.2.1 Organisationsmål

<i>Göteborgs Stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor</i>				
Indikator	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020	Mål 2020
Medarbetarengagemang (HME) - Totalindex	76	73	--	79
Sjukfrånvaro kommunalt anställda	4,3	4,1	4,5	4,0

HME mäts årligen i samband med medarbetarenkät under hösten 2020 och resultat kommer 8 feb 2021. Sjukfrånvaro avser mätning med data 30 november 2020

Förvaltningen arbetar med resultatet från föregående medarbetarundersökning, där vi fokuserat på att stärka chefer att ta fram handlingsplaner. Handlingsplaner blev klara i februari och dessa följdes upp i maj. Målbilden är att förbättra indexet i allmänhet men även hantera indikatorer på kränkande särbehandling i vissa verksamheter. Detta då förvaltningen har nolltolerans mot kränkande särbehandling. Tyvärr har arbetet med pandemin påverkat genomförandet handlingsplaner vilket gör att det kan vara svårt att nå målen att förbättra resultatet för 2020. Ny mätning sker senhösten 2020 där resultatet kommer 8 februari 2021.

Sjukfrånvaron ökar något och framförallt den längre från dag 15 från en relativt låg nivå. Högst sannolikt är detta en Coronaeffekt och förvaltningen har sett en topp under våren som nu förefaller plana ut. Målet att ligga kvar runt 4 procent kommer sannolikt inte att kunna hållas om läget håller i sig, troligen kommer förvaltningens utfall bli 4,5 procent för 2020.

2.2.2 Nämndspecifika och verksamhetsnära mål

2.2.2.1 Göteborg ska vara en naturlig del av ett kretsloppssamhälle med tillgång till rent, gott och hälsosamt vatten, bra avfallshantering med mål om högsta möjliga återvinning samt ett säkert avlopssystem.

Grunduppdrag genomförs enligt reglemente vilket innebär en god målpuppfyllnad. Målnivåer för återvinning har höjts under året i den av kommunfullmäktige beslutade nya avfallsplanen.

2.2.2.2 Göteborg tar ansvar för kommande generationers livskvalitet

Målpuppfyllnaden för förvaltningens bidrag bedöms som god. Förvaltningen tar ansvar för kommande generationers livskvalitet genom att skydda mark, hav, grundvatten och vattendrag från utsläpp genom att omhänderta avlopp och avfall från Göteborg och genom att säkra dricksvattentillgången för framtiden. Exempelvis arbetar förvaltningen aktivt med att minska bräddning av spillvatten till recipienter. För att bibehålla och förbättra va-nätets funktion har nya förnyelseplaner tagits fram för dricks- och spillvatten. Hur råvattentillgången kan säkras ännu bättre på lång sikt utreds för närvarande. En anläggning för rening av lakvatten från den nedlagda deponin vid Brudaremossen har tagits i drift under perioden och avlastar avloppsreningen. Påverkansarbete för att stötta göteborgare med att minska avfallsmängder och för att förbättra sorteringen bidrar till att

ytterligare minska avfallets miljöpåverkan.

2.2.2.3 Göteborg är en trygg och välskött stad

Måluppfyllnaden för förvaltningens bidrag till målet bedöms som god. Förvaltningen arbetar aktivt med verksamhetsfrågor som påverkar dagens livskvalitet, till exempel skadedjursbekämpning och vattenkvalitet.

2.2.2.4 Göteborg är en jämlik stad med gemenskap och tillit

Förvaltningen bidrar till målet genom att leverera likvärdiga tjänster till alla inom Göteborg för respektive verksamhetsområde. Genom hög leveranssäkerhet bidrar vi till ökad tillit. Måluppfyllnaden för förvaltningens bidrag bedöms som god.

Kunden har lätt att nå oss och har tillgång till snabb och enkel information om våra tjänster och service. Vi har ett ökat antal följare och interaktioner på Facebook. Implementering av nytt ärendehanteringssystem pågår. Kunder kan idag utföra fler tjänster digitalt och ytterligare utveckling pågår.

Kundservice genomför löpande kundmätningar på telefonsamtal vilka visar fortsatt goda resultat. Mätningen används för att kunna utvärdera vår serviceleverans och ge insikt i vad vi kan förstärka och förbättra för att bibehålla hög kundnöjdhet.

2.2.2.5 Göteborg präglas av en god samverkan mellan stad, akademi, civilsamhälle och näringsliv

Måluppfyllnaden för förvaltningens bidrag till målet bedöms som god.

Utifrån förvaltningens forsknings- och utvecklingsagenda pågår flera projekt inom VA-området. Detta sker till stor del genom ett aktivt samarbete med akademi, institut, konsulter samt andra VA-aktörer främst i Sverige, men även internationellt. Genom agendan har förvaltningen identifierat flera viktiga framtidsfrågor. Även olika utvecklingsfrågor kring digitalisering ingår och digitaliseringsstrategin kopplas till forsknings- och utvecklingsagendan. Budgeten 2020 för forsknings- och utvecklingsprojekt var för VA drygt 7 miljoner kr. Detta innebär att förvaltningen satsade strax under en procent för VA-kollektivet på forskning och utveckling 2020.

Under året har förvaltningen haft ett flertal dialoger och möten med de som äger eller arbetar med flerbostadshus, både privata och allmännyttiga. Det har bidragit till ökad förståelse för våra kunder, bland annat vikten av att våra kunder förstår vår prissättning både på VA- och avfallssidan.

2.2.2.6 Nämnden har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser

Måluppfyllnaden är relativt god, men arbetet fortsätter.

Arbetet pågår sedan en tid inom VA-kollektivet och har breddats till att gälla hela förvaltningen. Mallar för uppföljning och analys har uppdaterats så att de blir enklare och effektivare att använda. Utrullningen påbörjades sent 2019 och har fortsatt under 2020. Nämnden har informerats om konsekvenserna av den långsiktiga investeringsplaneringen så som framtida lånebehov, kapitaltjänstkostnader och räntekänslighet. Arbetet med detta kommer fortsätta under kommande år. För att skapa en bättre helhetsbild av VA-ekonomin pågår, i samarbete med Gryaab, utveckling av sårredovisningen för VA-verksamheten där

även Gryaabs delar redovisas per kostnadslag. Utöver det har en ny styrmodell för hela förvaltningen implementerats under året, för att på ett bättre sätt koppla samman verksamhets- och ekonomistyrning.

2.2.2.7 Göteborgs Stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor

Mått/Indikator	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020	Målvärde 2020
Medarbetarengagemang (HME) totalt per förvaltning – Totalindex.	76	73		76
Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt per Förvaltning/Bolag, (%).	4,3	4,1	4,5	4

Resultat för HME för förvaltningen kommer under första våren 2021. Vad gäller sjukfrånvaro för 2020 är siffran fram till och med november månad och därmed preliminär.

Måluppfyllnaden går ännu inte att bedöma då resultatet kommer under början av 2021. Förvaltningen befarar att resultatet kan komma att bli sämre eller oförändrat med anledning av covid-19, där grupparbeten och insatser senarelagts eller ställts in. Det arbete som pågår utifrån förra årets medarbetarundersökning och sjukfrånvaro kommenteras i avsnitt 3.1.

3 Övrig uppföljning till kommunledningen

3.1 Utveckling inom personalområdet

3.1.1 Mått/nyckeltal som beskriver utvecklingen ur ett HR-perspektiv

	2018	2019	2020
Total sjukfrånvaro (%)	4,3	4,1	4,5
Förvaltningsextern personalomsättning (%)	16,54	11,96	11,52

Data avseende 2020 uttagna per november månad på grund av lönebryt.

Förvaltningen har över tid haft en sjukfrånvaro runt 4 procent. Sjukfrånvaron bedömdes öka under 2020 på grund av Corona-viruset. Prognosen för sjukfrånvaron för helåret var runt 4,5% och allt tyder på att prognosen höll. Vi såg en tydlig topp redan i mars på 6,9 procent som gick ner till runt 3,5 procent under sommaren, för att sedan öka till liknande nivå som under 2019. Sammantaget verkar de riskreducerande åtgärderna fått en viss effekt. Förvaltningen har i stort inga långtidssjukskrivna på heltid under vintern 2020, bland annat på grund av tidiga insatser och förebyggande åtgärder.

Förvaltningen fortsätter att växa personalmässigt på grund av ökade behov, men ökningstakten har slagit av något jämfört med tidigare år. Det finns fortsatta rekryteringsbehov inför 2021 av vissa typer av specialister såväl som enhetschefer, där förvaltningen har haft svårt under 2019 till 2020 att hitta rätt kompetens, även om situationen är lättare nu än för ett år sedan.

Förvaltningsledningen har regelbundet följt personalvolym och rekryteringar under 2020. Kretslopp och vattens personalomsättning förefaller i stort vara oförändrad 2020 även om tendensen är att avgångarna minskar något. Jämfört med samma period föregående år har förvaltningen ökat volymen med tillsvidareanställd personal på grund av de ökade behoven i verksamheten. Det innebär att nettotalet medarbetare ökar jämfört med föregående år. Sammantaget har förvaltningen nu 525 anställda (månads- och timavlönade sammantaget).

3.1.2 Analys av situationen inom HR-området

Förvaltningens situation utifrån ett HR-perspektiv har under 2020 varit relativt gott trots pandemin.

Attraktiv arbetsgivare

Rekryteringsläget har under året förbättrats och det förefaller vara lättare att få tag i vissa typer av kompetenser. När det gäller till exempel administrativ personal är läget för närvarande mycket gott. Det har funnits och finns utmaningar kring bemanning och schema för vissa avdelningar som har hanterats under 2020, men utmaningar kvarstår trots att grundbemanningen har ökats inom kärnverksamhet.

Förvaltningen har fortsatt att försöka stärka profilen som arbetsgivare under året, dock med minskad ambitionsnivå 2020. Det handlar både om interna aktiviteter och att uppmärksamma vad som görs, såväl som att stärka förvaltningen på sociala medier. Under andra kvartalet har förvaltningen förberett för att kunna använda ett nytt index, AVI, Attraktiv Arbetsgivarindex, för att kunna jämföra oss med andra arbetsgivare inom bland annat VA-branschen från 2021. Ledningsgruppen har valt att bland annat titta närmare på övertidsuttaget i syfte att minska övertiden kommande år.

Vår nya anläggning har varit viktig för att få uppmärksamhet och skapa attraktivitet under 2020. Sedan flytten under första kvartalet har anläggningen blivit mer uppskattad i allmänhet och för vissa yrkesgrupper i synnerhet. I och med covid-19 har förvaltningen kunnat nyttja både fysisk och digital kapacitet för att driva verksamhet trots pandemin. Ett exempel är att förvaltningen har haft veckovis extra ledarinfo för att hålla chefer och arbetsledare informerade om pågående situation som sedan vidarebefordrats till enskilda medarbetare.

Arbetsmiljö

Som omnämnt i våras fick förvaltningen ett något sämre resultat i medarbetarundersökningen än tidigare som bedömts bero på förändringsarbete och budgetåtgärder under 2019. Vidare fick förvaltningen ett något sämre resultat gällande kränkande särbehandling. Trots pandemin har förvaltningen fortsatt med aktiviteter på enhetsnivå efter chefskonferens (februari) och digitalt ledarforum (maj) i syfte att följa upp och förbättra för medarbetare. Vidare har förvaltningsledningen genomfört ledningens genomgång (maj) av arbetsmiljön, detta för att skapa en överblick på förvaltningen. När det kommer till fysisk arbetsmiljö har förvaltningen stärkt upp under kvartal 2 med checklistor för arbete på annan plats såväl som att tillhandahålla extra skärmar och headset. Detta har skett utifrån verksamhetens behov och en samlad bedömning. Chefer har följt upp enskilda medarbetares arbetsmiljö i hemmet i förekommande fall. Under hösten 2020 accelererade arbetet med riskreducerande åtgärder, där bland annat mer utrustning delades ut för hemarbete, justerade mallar för uppföljning såväl som rutiner för munskydd fastställdes.

Facklig samverkan

Samverkan har under första halvåret efter samlokaliseringen fungerat över förväntan och förvaltningen har träffat en ny överenskommelse med de fackliga organisationerna. Bland annat har ett partsammansatt "husråd" inrättats för att kunna hantera framför allt de fysiska arbetsmiljöfrågorna på den nya anläggningen. Vidare har fler LSG inrättats på avdelningsnivå för att få en mer precis samverkan. På grund av covid-19 är uppföljningen av "spelregler" på nya anläggningen kraftigt försenad och beräknas komma igång först under 2021 med stöd av HR. Likaledes ska samverkan utvärderas under 2021.

3.2 Ekonomisk uppföljning

Kommunfullmäktige beslutade under 2020 att Kretslopp och vattennämnden ska genomföra några redovisningsmässiga förändringar för att följa god redovisningssed för taxefinansierade verksamheter. Förändringarna innebär att redovisningen av eget kapital övergår till att redovisas som Skuld till abonnenterna och att årets resultat redovisas som en förändring av skulden till abonnenterna. Läs mer om detta under kapitel 4.5 Tillämpade redovisningsprinciper och noter.

I vissa tabeller kvarstår rubriker som årets resultat för att öka jämförbarheten med tidigare år och förändringen av redovisningen kommer att genomföras fullt ut under kommande räkenskapsår. För att skapa en bättre helhetsbild av Göteborgs stads VA-verksamhet har Kretslopp och vatten i samarbete med Gryaab utvecklat särredovisningen då även Gryaabs delar redovisas per kostnadsslag. Gryaabs kostnader som belastar VA-verksamheten i Göteborg uppgår till cirka 71 % vilket motsvarar Göteborgs stads ägarandel.

3.2.1.1 VA-verksamheten i sammandrag

Resultaträkning sammandrag

Belopp i tkr	Bokslut 2020	Budget 2020	Avvikelse	Bokslut 2019	Bokslut 2018
Intäkter	1 073 863	1 007 909	65 954	1 075 235	997 810
Kostnader	-1 080 044	-1 029 909	-50 136	-1 090 433	-1 005 048
Resultat/förändring av skuld till abonnent	-6 181	-22 000	15 818	-15 198	-7 238
Eget kapital	20 988	5 169	15 819	27 169	42 367

Utfall 2020 (jämfört med budget 2020)

VA-kollektivets resultat uppgår för verksamhetsåret 2020 till – 6,2 mkr. Det är en avvikelse mot budget om + 15,8 mkr, och en förbättring mot senast lämnade prognos (+ 10,8 mkr jämfört med budget). Verksamheten har till viss del varit påverkad av Corona, vilket visat sig exempelvis i form av ökade kostnader för lokaler. Vidare är avvikelsen inom intäkter såväl som kostnader relativt hög, vilket förklaras närmare nedan.

Taxor och avgifter

Avvikelsen för taxor och avgifter landade på -18,4 mkr som helhet. Orsakerna är flera:

- De fasta taxeintäkter är lägre än budget (– 0,7 mkr).
- De rörliga taxeintäkterna visar ett högre utfall än budget (+2,4 mkr). Vi ser en ökad förbrukning av vatten än budgeterat.
- För dagvatten gata ligger utfallet på intäkterna i nivå med budget.
- Den största avvikelsen finns inom de fasta avgifterna för dagvatten fastighet, -20,2 mkr. Orsaken återfinns i underlagen för taxe-kalkylerna, där det antal anslutningar kalkylerna beräknas på varit för lågt.
- Anläggningsavgifterna landade nära budget, en positiv avvikelse om 0,2 mkr.

Bidragsintäkter

Bidragsintäkterna uppvisar ett resultat om + 9,5 mkr gentemot budget. Här ingår dels den av kommunfullmäktige beviljade utökningen av skattefinansierat bidrag för att arbeta med dagvatten och skyfall (+5 mkr) som inte fanns med i budget. Dels även bidrag från Naturvårdsverket (+ 1 mkr) avseende projektet med att motverka mikroplaster i dagvatten.

Även enheterna för Ledningsnät samt Produktion har haft högre bidragsintäkter än budgeterat (+ 1,7 mkr), vilket förklaras av de ersättningar för höga sjukkostnader som staten betalat ut i samband med pandemin. Dessa utbetalningar har varit svåra

att prognostisera då det varit svårt att bedöma pandemins utveckling.

Försäljningsintäkter

Försäljningsintäkterna är högre än budgeterat (+ 73 mkr), vilket beror på följande:

- Externt beställda projekt ligger på en högre nivå än budgeterat (+ 62 mkr), vilket är kopplat till den höga exploateringstakten i staden. Dessa intäkter matchas ut av kostnader och är därför resultatneutrala.
- Försäljning av vatten till grannkommuner (+ 4,3 mkr).
- Diverse faktureringar där intäkterna är högre än vad som ursprungligen budgeterats (+ 6,4 mkr). Detta gäller bland annat; fakturering av serviser utanför planbestämt område från tidigare år, vidarefakturering av kostnader för gemensamhetstunnlar, intäkter för kolreaktivering samt försäljning av maskiner.

Arbetad tid i investering

Från och med 2020 fördelas dessa intäkter på tre konton enligt stadens gällande redovisningsprincip. Läs mer om dessa under rubriken ”personalkostnader” respektive ”övriga verksamhetskostnader”.

Personalkostnader

Personalkostnaderna uppgår totalt till 216 mkr, vilket är + 8,4 mkr lägre än budget och en avvikelse på 3,4 %. Överskottet varierar mellan avdelningarna men kan i synnerhet härledas till Projekt och Utveckling samt Stadsutveckling som haft vakanser och senarelagda rekryteringar. Inom Produktion har man efter långt rekryteringsarbete fyllt vakanser samt har fått nya avtal kring beredskap, vilket sammantaget ger en avvikelse på -2,4 mkr. Man är nu gott rustade för framtida utmaningar.

I personalkostnader ingår även den tid i investeringsprojekt som personalen redovisar och som här redovisas som en intäkt. Den delen redovisades tidigare inom försäljningsintäkter, men från och med 2020 återfinns samtliga delar inom kontogrupperna personalkostnader samt övriga verksamhetskostnader diverse i enlighet med nya instruktioner. Trots lägre personalkostnader har man ändå i stort sett lyckats lägga samma antal timmar som budgeterats och avvikelsen mot budget uppgår endast till - 1,4 %, eller - 0,6 mkr.

Köp av huvudverksamhet

Posten består i sin helhet av avgift till Gryaab. Avvikelsen på -2,0 mkr för Gryaabs verksamhet beror på att de slutgiltiga uppgifterna angående årets beräknade kostnader inkom efter budgetläggningen.

Lokalhyror

Avvikelsen mot budget om -5,2 mkr förklaras främst av kostnadsökning till följd av den senarelagda flytten (- 2 mkr) samt kostnader för Ringön (-3 mkr). För att säkerställa drift och trygga vår personal har lokalerna fortsatt varit i bruk på grund av pandemin.

Fastighetskostnader och fastighetsentreprenader

Entreprenadkostnaderna är klart högre än budget (- 58,1 mkr), vilket i princip uteslutande kan härledas till kostnader kopplade till EBP (externt beställda projekt). Dessa kostnader matchas mot intäkter och är resultatneutrala. Det är svårt

att på förhand budgetera dessa kostnader eftersom inkomna beställningar görs av andra förvaltningar inom staden eller staten genom Trafikverket.

För övriga avdelningar är avvikelserna små gentemot budget. Produktion har ett underskott mot budget på – 1,1 mkr vilket kan härledas till arbeten som gjorts vid råvattenintaget samt mindre fastighetsunderhåll. På övriga avdelningar har neddragningar gjorts. Med anledning av pågående pandemi har verksamheterna även haft ökade kostnader för städning.

Kostnader för transportmedel

Kostnader för transportmedel är lägre än budgeterat (– 4,1 mkr). Avvikelsen beror till största del (+ 3,1 mkr) på att behovet av transporter för avdelningen för anläggning under Ledningsnät varit lägre än vad som förväntats då verksamhetens personalstyrka inte utökats i den takt som budgeterats. Utöver detta har ca 700 tkr felaktigt konterats på ett konto för transport under övriga kostnader.

El och energi

Behovet av att använda Ringön (för social distansering på grund av pandemin) genererar högre kostnader än budgeterat (– 1,2 mkr). För Produktion är utfallet totalt en avvikelse om -0,4 mkr. Orsaken hänförs till högre kostnader för naturgas än budgeterat, – 0,9 tkr, vilket vägs upp med +0,5 mkr av lägre elförbrukning än budgeterat.

Köp av entreprenad och tjänster

Kostnader för köp av entreprenad och tjänster, vilket i synnerhet utgörs av konsultkostnader är lägre än budget (+ 2,8 mkr). Det hänger delvis ihop med det faktum att befintliga vakanser och försenade rekryteringar gjort att förvaltningen inte haft resurser att göra beställningar i den omfattning som budget förutsåg. En annan förklaringsfaktor är också att rådande pandemi delvis försvårat intagande av konsulter, och att en del arbete istället utförts av befintlig personal.

Utöver ovanstående har även en omklassificering av ett driftsprojekt till investeringsprojekt inneburit en kostnadsöverföring på totalt 3,3 mkr.

Enheten för Produktion har dock haft högre kostnader än budget (– 2,8 mkr). Orsaken är främst det pågående arbetet med SCADA-systemen. Projektet har kunnat fortgå och i högre takt än budgeterat trots pågående pandemi. En utökning av licenser har även varit nödvändig. Projektet bemannas av personal både från Produktion samt Projekt och Utveckling. Produktion hade under början av året en interimslösning för en enhetschef, som senare på året övergått till ett vikariat.

Övriga verksamhetskostnader

Övriga verksamhetskostnader avviker totalt med + 4,3 mkr gentemot budget. Nedan förklaras de största avvikelserna:

- Elimineringar (– 4,5 mkr). Posten elimineringar innehåller den del av arbetad tid i investeringar som utgörs av OH, men också kostnader för Gräv och Lastbil, som avlastar driftsbudgeten då dessa används i investeringsprojekt. Avvikelsen kan framför allt härledas till enheten för ledningsnät, då maskiner inte nyttjats i den utsträckning man förutsåg.
- Straff och skadestånd (+ 6,2 mkr). Här ingår kostnader för utbetalningar av skadeersättningar och självrisker. Dessa blev klart lägre än budget, vilket delvis beror på lägre antal ärenden, men också historiska antaganden som visat sig att höjd för högre kostnader än vad som faktiskt blev verkligt

utfall.

- Kurs och Konferens (+ 3,1 mkr). På grund av rådande pandemi har kurs och konferenskostnader blivit klart lägre än budgeterat.

Avskrivningar

Kostnaderna för avskrivning uppgår för året till 127,6 mkr vilket är 8,6 mkr mer än budget, och 1,6 mkr mer än vid senaste prognostillfället. En högre takt av färdigställande och aktiveringar har genomförts än vad som förutsågs vid budgetläggning.

Overhead

Här ingår bland annat de förvaltningsgemensamma stabsfunktionerna som fördelas ut på respektive enhet. Overheadkostnaderna är totalt sett lägre än budget (+ 6,2 mkr), vilket bland annat beror på kostnadsminskningar för personal på grund av vakanser samt lägre kostnader för tex resor, utbildning och konferens på grund av pandemin.

3.2.2 Investeringsredovisning

Investeringar VA

Investeringsområde , mkr	Bokslut 2020	Budget 2020	Avvikelse
VA-verksamheten			
Investeringar	-377	-508	131
Reinvesteringar	-138	-201	63
Total	-515	-709	194

Ett informationsärende var uppe på juninämnden om överflyttning av medel (38 mkr) från investering till reinvesteringprojekt, då det fanns möjlighet att starta förnyelseprojekt inom vattendistribution och avloppsledning. Stort behov finns för att närma oss målen i långsiktiga åtgärdsplaner (ÅPV och ÅPA).

För investeringar är det en avvikelse på 131 mkr på grund av att upphandling orsakar förseningar i avloppsavledningsprojekt.

För reinvesteringar är det en avvikelse på 63 mkr. Avvikelse beror på neddragning inom vattenproduktion då Coronapandemin orsakar förseningar i projekten samt även här att upphandling orsakar förseningar i vattendistributions- och avloppsavledningsprojekt.

3.2.2.1 Exploateringsinvesteringar

Belopp i mnkr	Bokslut 2020	Budget 2020	Avvikelse
Inkomster	53	58	5
Utgifter	-144	-115	29
Netto	-91	-57	34

Det byggs mycket i Göteborg och antalet pågående exploateringsprojekt och infrastrukturprojekt har varit jämförbart mellan åren 2020 och 2019. Förvaltningen såg tidigt på året att 2020 års budget, som beslutades hösten 2019, sannolikt inte

skulle hålla. Antalet projekt i genomförandefas och kostnaderna för VA-investeringar i dessa projekt förväntades vara högre än tidigare planerat. I maj månad fattade nämnden beslut med önskan om utökad exploateringsbudgeten om 63 mkr till 178 mkr. Det är en av KF godkänd avvikelse.

Avvikelsen mellan utfall och tillåten utökad budgetavvikelse på 34 mkr beror till större delen på att en handfull projekt fått framskjuta tidplaner och till en mindre del på att upparbetade kostnader inte blivit fullt ut fakturerade. Avvikelsen på 5 mkr för inkomsterna beror dels på att en handfull projekt fått framskjuta tidplaner dels på förskjutna debiteringar av anslutningsavgifter.

Flera insatser har gjorts under året, bland annat för att stärka samordningen av förvaltningens investeringsplanering med stadens. Förvaltningen har också deltagit i gemensam resurs- och tidsplanering av exploateringsprojekt med övriga staden och vi har utvecklat faktureringsrutinen med trafikkontoret.

3.2.2.2 Projektuppföljning

Investerings- och exploateringsprojekt av väsentlig betydelse

Projekt	KF-beslutat (ja/nej)	Ack. utfall		Total projektprognos		Projektbudget		Slutår
		Ink	Utg	Ink	Utg	Ink	Utg	
UF Alelyckan	ja		-52		-820		-700	2026
Kodammarna	nej		-301		-496		-540	2023
Björlanda pumpkedja	ja		-28		-300		-300	2024

I projekt "Ultrafilter Alelyckan" är total projektprognos och ackumulerat utfall omräknad till 2018 års prisbelopp. Budgeten beslutade i KF 2018 i fast prisbasbelopp. Övriga projekt i denna rapportering är i löpande pris, det vill säga 2020 års prisnivå.

För projekt Ultrafilter Alelyckan är beslutad budget i KF inklusive riskutrymme 900 Mkr. Beslutad projektbudget i nämnden är 700 Mkr. Beslut väntas tas i nämnden under 2021 att riskutrymmet kan nyttjas.

För projekt Björlanda pumpkedja är beslutad budget i KF inklusive riskutrymme 350 Mkr. Beslutad projektbudget i nämnden är 300 Mkr.

3.2.2.3 Större investeringsprojekt

Alelyckan ultrafilter och dricksvattenkemikalier

Byggnaden har behövt göras större och därför har fördyrande bergschakt tillkommit. Vid projekteringen framkom behov av mer omfattande ledningsarbeten. En ny kostnadsbedömning har gjorts i samband med leverans av systemhandling. Kostnadsprognosen är nu högre än den beslutade projektbudgeten i Kretslopp och vattennämnden, men inom Kommunstyrelsens beslutade ram på 900 mkr. En ny tidplan har tagits fram som innebär att projektet bedöms bli klart under kvartal

2 2026.

Renovering av avloppspumpstation - Kodammarna

Projektet löper på och etapp 2 är i byggfas, vilket innebär att den nya pumpstationsbyggnaden håller på att resas och inredas. Kvalitetsavvikelser från etapp 1 har upptäckts och åtgärdas under etapp 2. Senaste kostnadsprognos ligger inom budgetram.

Björlanda pumpkedja

Möjligheten att avleda avloppsvatten från området runt Skra bro är begränsad, då det befintliga avloppssystemet inte uppfyller gällande dimensioneringskrav. Det pågår arbeten med flera detaljplaner i området, och för att nya fastigheter ska kunna anslutas utan att risken för källaröversvämningar och utsläpp av avloppsvatten till Osbäcken ökar, krävs kapacitetshöjande åtgärder. I samband med detta förstärks även leveranssäkerheten av dricksvatten.

Projektet innebär utbyggnad av omkring sex km avlopps- och dricksvattenledningar mellan Skra bro och Kärrdalen och ombyggnation av två spillvatten- och en dricksvattenpumpstation. Byggstart är planerad till mitten av 2021 och arbetet beräknas avslutas under 2024.

3.2.2.4 Uppföljning av kommuncentrala poster som hanteras genom beslut av andra nämnder

Kommuncentral post (Belopp i tkr)	Utfall	Budgeterat belopp	Avvikelse
Dagvatten och skyfall	5 000	5 000	0
Utökad finansiering skyfallsarbete	4 490	5 500	1 010
Västsvenska Paketet	2 426	2 000	-426

Arbete med dagvatten och skyfall har löpt på väl under året, se avsnitt 3.4.5 för detaljerad information. Den främsta anledningen till att förvaltningen inte nyttjat hela den summa skattemedel som tilldelats för dagvatten- och skyfallsuppdraget är oplanerad sjukfrånvaro.

Till följd av stor aktivitet i projekt inom Västsvenska Paketet har denna post dragit över med drygt 400 kkr.

3.3 Värdering av eget kapital

Förändring av redovisningen av eget kapital

Den taxefinansierade verksamheten genomför en förändring av redovisningen av eget kapital efter beslut av Kommunfullmäktige under 2020. Enligt lagen om allmänna vattentjänster är det egna kapitalet att betrakta som skuld till abonnenterna och ska helst vara noll. Överstiger taxeintäkterna de kostnader som är nödvändiga för verksamheten uppstår ett överuttag som tidigare benämndes årets resultat. Överuttaget är en skuld till abonnenterna och skall återföras inom några år. En plan ska finnas för återföring av detta kapital till abonnenterna, vilket har tagits

hänsyn till i kommande års budget.

VA-verksamheten

Skulden till abonnenterna inom VA-verksamheten uppgår vid utgången av räkenskapsåret 2020 till 21,0 mkr (5,2 mkr i budget). I samband med framställan om taxefinansiering tas alltid i beaktande att skuld till abonnent ska återställas inom skälig tid.

3.4 Uppföljning av särskilda beslut och uppdrag

3.4.1 Utvärdering av system för styrning, uppföljning och kontroll

Riktlinjen för styrning, uppföljning och kontroll fastställer att nämnder och styrelser årligen ska utvärdera sitt system för styrning, uppföljning och kontroll för att förbättra effektiviteten. Utvärderingen är uppdelad i områdena kultur, planering och uppföljning, riskbaserad styrning samt åtgärder och förbättringsarbete.

Förvaltningen bedömer att verksamhetens kultur är bra, men är ett område som ständigt måste arbetas med.

Avseende planering och uppföljning har ett intensivt arbete genomförts under 2020 med utformning och implementering en ny styrmodell som kommer förbättra denna process framöver. Detta är en åtgärd som vidtagits då förvaltningen inte varit helt nöjda med tidigare modeller.

Riskbaserad styrning är naturligt i en verksamhet som Kretslopp och vattens. Verksamheten är till vissa delar händelsestyrd vilket innebär att arbetssätt och systemstöd finns etablerade för att hantera avvikelser och brister. Förvaltningen har tillfredsställande kontroll på de flesta riskområden som omfattas av internkontrollplanen. Ett förbättringsområde är att utarbeta och uppdatera styrande dokument med tillhörande kontrollmoment för att få en bättre nivå på och effekt av internkontrollen. Förvaltningen arbetar utifrån ständiga förbättringar och använder avvikelser som en möjlighet att lära och tänka nytt.

Sammantaget bedömer förvaltningen att det finns en tillräckligt effektiv hantering för processerna som ger nämnden en rättvisande och tillförlitlig bild och att förbättringsarbete pågår.

3.4.2 Brukar-/kundorienterad kvalitetsledning

Förvaltningen har regelbundna genomgångar med prioriterade kundgrupper, primärt verksamheter samt fastighetsbolag. Genomgångarna ger oss kunskap, insikter och lärdomar om kundbehov som inte uppfyllts fullt ut samt framtida behov. Erfarenheterna återförs till förvaltningens verksamhetsplanering.

Vi har under 2020 ytterligare stärkt kommunikationen till brukare och kunder gällande VA-taxans uppbyggnad och information om kommande utveckling av taxenivåer. Nöjd Kund Index (NKI) mätning har inte genomförts 2020, men planeras 2021.

Under 2020 har vi genomfört löpande uppföljning av kundupplevd servicekvalitet, som används i till kvalitetsutveckling och kompetensutveckling hos personal som

arbetar på kundservice.

3.4.3 Uppföljning av projekt inom gröna obligationer

I projekt "Ultrafilter Alelyckan" är prognos och utfall omräknad till 2018 års prisbelopp. Budgeten beslutades i KF 2018 i fast prisbasbelopp. Övriga projekt i denna rapportering är i löpande pris, det vill säga 2020 års prisnivå.

Kostnader

Projekt	Utfall 2020	Prognos 2021	Total budget
Alelyckan ultrafilter	-27	-80	-700
Kodammarna - renovering av pumpstation	-117	-116	-540
Ökad leveranssäkerhet stornätet (Södravägen, Bassänggatan, Gulsparvsgatan, Ringledning etapp1, Bifrostgatan)	-15	-77	-170
Dagvatten (Välen, Björlanda, Brämaregården)	-22	-17	-82
Lackarebäck ultrafilter (avslutat)	0	0	-573

Mätetal miljö

Projekt	Mätetal	Utfall 2020	Beräknat utfall 2021
Alelyckan ultrafilter	100% av vattnet som passerar vattenverket kan bearbetas	Uppföljning påbörjas år 2026	Uppföljning påbörjas år 2026
Kodammarna	Energiförbrukningen beräknas minska med 30%, 0,5GW/år	Uppföljning påbörjas 2023	Uppföljning påbörjas 2023
Ökad leveranssäkerhet stornätet	Antal meter ledning	150	1050
Anläggningar för dagvattenhantering	Rening av dagvatten	ja	ja
Anläggningar av dagvattenhantering	Minskning av tillskottsvatten	ja	ja
Lackarebäck ultrafilter (avslutat)	I genomsnitt förhindras 39400 sjukdagar per år	Ja	Ja
Lackarebäck ultrafilter (avslutat)	100% av vattnet som passerar vattenverket kan bearbetas	Ja.	Ja

3.4.4 Uppdrag att samordna stadens skyfallshantering

Förvaltningen har genomfört en övergripande utredning avseende gällande miljö kvalitetsnormer (MKN) och analyserat status i stadens recipienter och föreslagit åtgärder för att nå MKN. Detta har förts in i stadens gemensamma arbete för God Vattenstatus som leds av miljöförvaltningen och i förvaltningens egna långsiktiga investerings- och åtgärdsplanering.

Dagvatten- och skyfallsutredningar har utförts utefter förvaltningens egna och stadens gemensamma behov. Arbetet har lett till att vi planerat för och genomfört åtgärder som haft positiv inverkan på förvaltningens och stadens långsiktiga mål på området.

Under året har strukturplanerna för skyfall uppdaterats och lagt in som GIS-skikt i Go-Kart, vilket fungerar som planeringsunderlag bland annat för stadens detaljplaneprocess. Förvaltningen har även tagit fram typlösningar och gjort kostnads-nyttoanalyser för skyfallsåtgärder, samt metod för prioritering av investeringar.

Flera samhällsekonomiskt smarta dagvatten- och skyfallslösningar har både planerats för och genomförts i samband med exploateringsprojekt. Förvaltningen har även tagit fram förslag till ny dagvattenpolicy för Göteborg och varit ordförande i samverkansgrupp dagvatten, vilket har resulterat i tydliggörande av dagvattenöverenskommelsen mellan berörda förvaltningar i staden.

4 Bokslut

4.1 Sammanfattande analys

VA-verksamhetens ekonomiska utfall blev -6,2 mkr mot budgeterade -22,0 mkr, en avvikelse om +15,8 mkr. Redovisningen av eget kapital övergår under 2020 till att redovisas som Skuld till abonnenterna och årets resultat redovisas som en Förändring av skuld till abonnenterna. Läs mer om detta under kapitel 4.5 Tillämpade redovisningsprinciper och noter.

4.2 Resultaträkning VA-verksamheten inkl Gryaab

Belopp i tkr	2020	2019
Taxor och avgifter	888 381	856 220
Förändring av skuld till abonnent (Not 10)	6 285	15 346
Summa taxeintäkter	894 666	871 566
Hyror och arrenden	821	1 012
Bidrag	24 400	12 583
Försäljning verksamhet och konsulttjänster	2 323	77 948
Försäljningsintäkter	166 605	131 403
Summa övriga intäkter	194 149	222 946
Summa intäkter	1 088 815	1 094 512
Lön, ersättningar och förmåner (not 2)	-220 258	-206 394
Sociala avgifter och pensionskostnader (not 2)	-100 173	-97 102
Personalkostnader investering	43 795	
Summa personalkostnader	-276 636	-303 496
Köp av huvudverksamhet	-22 676	-22 554
Lokal- och markhyror	-44 444	-14 207
Fastighetskostnader och fastighetsentreprenader	-111 940	-88 947
Bränsle, energi och va	-74 515	-77 404
Kostnader för transportmedel	-48 403	-49 388
Köp av entreprenad och tjänster	-80 550	-72 921
Övriga verksamhetskostnader diverse	-83 345	-149 500
Förlust anläggningstillgångar (not 1)	-1923	-136
Summa övriga verksamhetskostnader	-467 796	-475 057
Verksamhetens kostnader	-744 432	-778 553
Planenliga avskrivningar (not1)	-189 835	-184 393
Verksamhetens nettokostnader	154 548	131 566
Overheadkostnader	-69 898	-62 207
Verksamhetens resultat	84 650	69 359
Finansiella intäkter	102	14
Finansiella kostnader	-73 131	-71 245
Resultat efter finansiella poster (not 4)	11 621	-1 872
Bokslutsdispositioner / förändring överavskrivning	-11 621	1 872
Årets resultat	0	0

4.3 Balansräkning

Balansräkning VA-verksamheten inkl. Gryaab

Belopp i tkr	2020-12-31	2019-12-31
TILLGÅNGAR		
Anläggningstillgångar		
Immateriella tillgångar	2 433	2 252
Materiella tillgångar	6 036 312	5 558 534
Finansiella anläggningstillgångar	1 786	1 786
Summa anläggningstillgångar (not 1)	6 040 531	5 562 572
Omsättningstillgångar		
Förråd och lager	35 200	27 885
Kortfristiga fordringar (not 5)	-4 203 847	-3 712 277
Kassa och bank	9 601	12 353
Summa omsättningstillgångar	-4 159 046	-3 671 261
SUMMA TILLGÅNGAR	1 881 485	1 891 311
EGET KAPITAL		
Ingående eget kapital (Aktiekap)	-36 373	-9 204
Justering eget kapital	27 169	
Årets resultat	0	0
Summa eget kapital (not 4)	-9 204	-9 204
OBESKATTADE RESERVER		
Avskrivningar utöver plan	-64 869	-64 869
Summa obeskattade reserver	-64 869	-64 869
AVSÄTTNINGAR		
Pensionsavsättning (not 6)	-182 016	-176 274
Övriga avsättningar (not 7)	-16 663	-5 042
Summa avsättningar	-198 679	-181 316
SKULDER		
Långfristiga skulder (not 8)	-1 310 293	-1 265 690
Kortfristiga skulder (not 9)	-274 931	-341 452
Skuld till abonnent (not 10)	-23 509	-28 002
Summa skulder	-1 608 733	-1 635 922
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	-1 881 485	-1 891 311

4.4 Finansieringsanalys

Finansieringsanalys VA-verksamheten inkl. Gryaab

Belopp i tkr	2020-12-31	2019-12-31
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN		
Årets resultat (not 4)		
Avskrivningar (not 1)	189 835	184 394
Förändrad avsättning (not 6 och 7)	5 742	7 240
Övriga likvidpåverkande poster	-15 652	-17 045
Summa likvida medel från verksamheten	179 925	174 589
NETTOINVESTERINGAR		
Mark, byggnader och övrig fast egendom	-663 351	-766 358
Maskiner, inventarier och fordon	-6367	-6 367
Utrangeringar		133
Summa nettoinvesteringar (not 1)	-669 718	-772 592
FINANSIERING		
Ökning (+) /Minskning (-) av långfristiga skulder (not 8)	44 603	107 323
Nyemission		700
Summa finansiering	44 603	108 023
FÖRÄNDRING AV KAPITALBINDNING		
Ökning (-)/Minskning (+) förråd och lager	-1 483	-2 474
Ökning (-)/Minskning (+) av kortfristiga fordringar (not 5)	485 785	453 999
Ökning (+)/Minskning (-) av kortfristiga skulder (not 9)	-18 575	24 444
Summa förändring av kapitalbindning	465 727	475 969
FÖRÄNDRING AV KASSA OCH BANK	20 537	-14 011

4.5 Tillämpade redovisningsprinciper och noter

Redovisningen av eget kapital är förändrad för att följa god redovisningssed inom taxefinansierad verksamhet. Uppkomna överskott i ett taxekollektiv redovisas som en skuld till abonnenterna istället för eget kapital. God redovisningssed innebär att när intäkterna överstiger kostnaderna ska överskottet återföras till abonnenterna. Överskott som tidigare redovisades som ett positivt resultat och gick in i det egna kapitalet istället redovisas i balansräkningen som en kortfristig skuld. Denna redovisningsmässiga fordran ska regleras inom tre år eller på en något längre tid om det finns en plan för detta.

Konsekvensen av föreslagen förändring i redovisningen innebär att respektive kollektiv alltid kommer att redovisa ett faktiskt resultat som är noll. Förändringen är alltså av redovisningsteknisk karaktär och påverkar inte nämndens ekonomi på annat sätt än att de inte längre kommer att uppvisa ett redovisningsmässigt resultat. Det nuvarande egna kapitalet redovisas till balansposten skuld till abonnenter vid räkenskapsårets slut.

(Not 1. Anläggningstillgångar och avskrivningar)

Belopp i tkr	Bokfört värde vid årets början	Årets investeringar	Omklassifiering	Utrangering/omdisponering	Årets avskrivningar	Bokfört värde vid årets slut
Immateriella tillgångar	2 252	1 642			- 1 462	2 432
Mark, byggnader och övrig fast egendom	3 711 345	630 404		- 2 175	- 152 246	4 187 328
Pågående nyanläggningar	1 622 466	46 307	- 22 360			1 646 413
Maskiner, inventarier och fordon	224 659	13 725		- 1 925	- 36 126	200 333
Konst	1 850			2 175		4 025
Summa anläggningstillgångar	5 562 572	692 078	- 22 360	- 1 925	- 189 834	6 040 531

Sammanfattning

Belopp i tkr	2020-12-31	2019-12-31
Anskaffningsvärde vid årets början	8 046 400	7 268 024
Årets investeringar	669 719	780 153
Försäljningar/utrangeringar	- 37 119	- 1 777
Anskaffningsvärde vid årets slut	8 679 000	8 046 400
	-	-
Avskrivningar från årets början	- 2 483 828	- 2 301 210
Årets avskrivningar	- 189 834	- 184 395
Försäljningar/utrangeringar	35 193	1 777
Avskrivningar vid årets slut	- 2 638 469	- 2 483 828
	-	-
Planenligt restvärde vid årets slut	6 040 531	5 562 572

Not 2 Löner och arvoden, sociala avgifter och exklusive pensioner

Belopp i tkr	2020	2019
Löner och arvoden	- 219 243	- 205 699
Sociala avgifter	-73 862	-69 536
Pensioner	-21 484	-21 058
Personalkostnader investeringar	13 382	
Summa kostnader	- 301 207	- 296 293

Not 3 Finansiella intäkter och kostnader

Belopp i tkr	2020	2019
Intäktsränta	114	187
Ränta på långfristigt lån	- 73 148	- 71 274
Ränta på kortfristig upplåning	-54	-7
Summa finansiella nettokostnader	-73 088	-71 094

Not 4 Eget kapital

Belopp i tkr	2020	2019
Eget kapital vid årets början avseende VA-verksamheten	9 204	9 204
Årets resultat	0	-
Nyemission	0	-
Justering av eget kapital (dagvattendom)	0	
Summa eget kapital vid årets slut avseende VA-verksamheten	9 204	9 204

Not 5 Kortfristiga fordringar

Belopp i tkr	2020	2019
Kundfordringar	77 312	85 997
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	191 696	192 655
Övriga fordringar	-4 466 299	- 3 990 150
Summa kortfristiga fordringar	-4 197 291	-3 711 498

Not 6 Pensionsavsättningar

Belopp i tkr	2020	2019
Pensionsavsättningar vid årets början	- 176 274	- 149 218
Årets avsättning	- 5 743	- 27 055
Pensionsavsättningar vid årets slut	-182 017	-176 273

Not 7 Övriga avsättningar

Belopp i tkr	2020	2019
Avsättning vid årets början	- 5 042	- 5 042
Årets förändring	- 11 621	
Avsättning vid årets slut	-16 663	-5 042

Not 8 Långfristiga skulder

Belopp i tkr	2020	2019
Lån vid årets början	- 1 265 690	- 1 264 267
Nya lån	- 52 543	105 900
Periodiserade anläggningsavgifter	10 502	- 107 323
Skuld investeringsbidrag	- 2 562	
Lån vid årets slut	-1 310 293	-1 265 690

Not 9 Kortfristiga skulder

Belopp i tkr	2020	2019
Leverantörsskulder	- 132 474	- 181 731
Kortfristigt lån	- 67 464	- 70 600
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	- 48 147	- 43 688
Övriga kortfristiga skulder	- 29 371	- 46 212
Summa Kortfristiga skulder	-277 456	-342 231

Not 10 Skuld till abonnent

Belopp i tkr	2020	2019
Skuld till abonnenter vid årets ingång	-	- 28 002
Årets underuttag 2019	- 28 002	
Årets underuttag 2020	4 493	
Saldo skuld till brukarna		- 28 002
	-23 509	

5 Styrinformation till nämnden

5.1 Verksamhetsuppföljning av budgetmål

Nedan följer en genomgång av de mål som sattes i budgeten för 2020. Aktiviteter, mått/indikatorer samt övergripande måluppfyllelse kommenteras. Innehållet rör vad som genomförts under året eller större avvikelser.

5.1.1 God service

Säkerställa ett samordnat kundarbete

Upphandling av ett ärendehanteringssystem har gjorts klar under året och sedan november arbetar kundservice och kundsamordnarna i systemet. Upphandling av ett kompletterande kundsystem pågår.

Säkerställa modern kunddialog

Vi har fortsatt att utveckla våra kanaler och kunddialog för att bättre svara upp mot kundernas behov och önskemål.

Vi ska ha moderna, konkurrenskraftiga och hållbara tjänster

Ytterligare en digital tjänst har tagit i bruk under året. Andelen digitala kundärenden har ökat med totalt 23 procent under 2020, jämfört med 2019, vilket motsvarar över 4 700 ärenden. Störst ökning syns avseende förbeställning av trädgårdavfallstjänsten och anmälan av ägarbytet. Resultatet visar på att vi har digitalt mogna kunder.

Fokus fastighetsägare

Vi har under året haft ett flertal dialoger och möten med de som äger eller arbetar med flerbostadshus, både privata och allmännyttiga. Det har bidragit till ökad förståelse för våra kunder, bland annat vikten av att våra kunder förstår vår prissättning både på VA- och avfallssidan. Flera önskemål har också handlat om att utveckla nya eller bättre administrativa rutiner vilket har förts vidare till de som arbetar med det nya kundsystemet.

VA

Vi har kommunicerat med flera större fastighetsägare om VA-frågor under året. När det gäller den digitala utvecklingen är det våra kunder ibland förväntningar som vi i dagsläget inte kan leva upp till. Genom dialoger har vi fått med oss flera intressanta förslag och vi har också genomfört ett test i samarbete med en större fastighetsägare för att kunna leverera bättre data. Vi har en pågående dialog med leverantören av vattenmätare och de har uppmärksammats på våra kunders önskemål vad gäller deras produkter. Flera fastighetsägare uttrycker också önskemål om dialog om skyfall och dagvattenhantering. Förvaltningen utvecklar digital kommunikation riktad till fastighetsägare med råd om dagvattenhantering.

5.1.2 VA-verksamheten

Dricksvattenproduktion

Kvaliteten på producerat vatten har under året varit god och produktionen av dricksvatten har skett utan störningar som påverkat konsument. Under delar av året har omfattande nyttjande av **reservråvattentäkten** skett till följd av kvalitetsstörningar i Göta älv, men utan påverkan på dricksvattnets kvalitet.

Dricksvattenförsörjningen är kritisk att upprätthålla och verksamheten har påverkats av pandemin, med anpassning av arbetssätt och besöksrestriktioner.

Dricksvattendistribution

Producerad mängd vatten uppgick till 62,8 m³. Försåld mängd vatten inom staden uppgår till 44,0 m³ och till grannkommunerna 4,3 m³, totalt 48,3 m³.

Antalet rörbrott på dricksvattennätets huvudledningar hamnade för året på 274 st, vilket ligger strax över de senaste fem årens medelvärde samt målnivån på 268 st.

Läckaget, 19,4 m³/km och dygn, har minskat ytterligare under 2020. Anledningar till detta är det fortsatta aktiva läcksökningsarbetet, utbyggnad av mätzoner samt en mild vinter även i år. Det är fortfarande en bit kvar till målet på 14 m³/km och dygn.

Totala **antalet klagomål** på dricksvattenkvaliteten för året ligger på 434 st. Det är många fler än för föregående år och även över medel för senaste fem åren (304 st/år) samt mycket högt över målet på 87 st/år. Den största andelen av klagomål har varit på missfärgat vatten (254 st) och de flesta av dessa härrör från arbeten på vattennätet.

Avloppsavledning

Nederbörden under 2020 var 929,7 mm, vilket är lägre än föregående år, men något över femårsmedelvärdet (838 mm).

Avledning av avloppsvatten (spillvatten och dagvatten) till Gryaab uppgick preliminärt till 100,7 Mm³. Spillvattenvolymen till Gryaab ligger på 40,7 Mm³. Andelen tillskottsvatten (regnvatten, dränvatten och inläckage) till avloppsreningsverket var därmed 55,4 procent, vilket är lägre än 2019 (59%), men över 10-årsmedelvärdet, som ligger på 57 procent. Målet är under 50 procent. Just nu pågår ett stort arbete på förvaltningen för att ta fram ytterligare åtgärder som minskar mängden tillskottsvatten.

Antal anmälda **översvämningsskador** var under året 69 st, vilket är lägre jämfört med de senaste fem åren (79 st), men över målnivån på 40 st/år. Färre översvämningssärenden beror främst på färre stora regn under året. De flesta ärendena har härletts till stopp i avloppsledning.

Antalet **avloppsstopp** på såväl huvudledningar (115 st) som serviser (33 st), ligger något över medelvärdet för de senaste fem åren samt jämfört med målen huvudledningar (100 st/år) och för servisledningar (20 st/år). En av de främsta orsakerna till stopp i avloppsledning idag är fett.

Övrigt

Förnyelsetakten för dricksvattenledningsnätet ligger för 2020 preliminärt på 0,57 procent av det totala ledningsnätets längd och är en ökning från föregående år samt i stort sett inom målvärdet på 0,6 - 0,7 procent. På avloppsledningsnätet ligger förnyelsen för 2020 preliminärt på 0,32 procent av det totala ledningsnätets längd. Även detta en ökning jämfört med föregående år samt inom målvärdet 0,30 - 0,40 procent.

5.1.2.1 Säker vattenleverans

Långsiktig råvattenförsörjning utredd

Utredningsarbete har under 2020 genomförts för att kartlägga behovet av kompletterande råvattenförsörjning på kort och långt sikt. Kontakt för samarbete med kommunerna i GR har påbörjats.

Mikrobiologisk säkerhet

På Alelyckans vattenverk fortgår projekteringsarbete för att komplettera reningsprocessen med ultrafilter. Under 2020 påbörjades de första ledningsomläggningarna som förberedelse för kommande byggnation. Ledningsomläggningen har visat på omfattande komplexitet och har behövt planeras om med viss påverkan på tidplanen för projektet.

SCADA - säkerställa drift

Under året har Coronasituationen påverkat många projekt på vattenverken. SCADA-projektet i dricksvattenproduktionen har som en följd blivit försenat. Planerings- och utredningsarbete har fortlöpt men inga åtgärder i anläggningen har kunnat implementeras som planerat. För SCADA-systemet för våra avloppsanläggningar har den planerade uppgraderingen kunnat fortsätta och kommer avslutas under tidigt 2021.

Förstärkning av stomnätet

Vid Gulsparsvsgatan planeras förstärkningar i stomnätet genom att lägga en ny ledning. Tidplanen för detta är förskjutet då inga entreprenörer uppfyllde våra kvalificeringskrav i upphandlingen av arbetena. Kontrakt skrevs i slutet av 2020 och entreprenad startar direkt efter nyår. På Södra vägen pågår detaljprojektering. Det har skett en mindre förändring av tidplanen som medför att det blir stora ekonomiska utfall 2021 och litet utfall 2020.

Ökad förnyelse av vattenledningsnätet

För ledningarna ligger vi en bra bit under målsättningen för 2020, men har vidtagit åtgärd för att kunna öka takten väsentligt under 2021. Bland annat genom ett ramavtal. Avseende reservoarer är en förnyelseplan påbörjad, men inte för tryckstegringsstationer.

Läckage

För andra året i rad minskar läckaget i Göteborg och för första gången sedan 2011 ligger det nu under 20 m³/km, ledning men det återstår fortfarande en bit till målet på 14 m³/km, ledning. Under året har dricksvattennätet fortsatt att delas in i mätzoner som hela tiden gör arbetet med att minska läckaget mer effektivt. En direkt effekt av detta är att andelen egenfunna rörbrott som upptäcks aktivt innan de blir en påverkan på leveransen fördubblats och ökat från 22% av totala antalet rörbrott till 44 %.

5.1.2.2 Robust avloppsavledning

Utredning för att bedöma vilka insatser som krävs för att minska dagvatten i avloppssystemet och kostnaderna för dessa

En komplett bild finns inte under 2020. Förvaltningen deltar bland annat i Future City Flow som är ett modelleringsverktyg för hela avloppsnätet i Göteborg. Med detta kan vi kartlägga, planera och genomföra de effektivaste åtgärderna för att minska mängden dagvatten (del av det så kallade tillskottsvattnet) i spillvattenledningarna i avloppssystemet. Förvaltningen har även en industridoktorand vid Chalmers som kommer kartlägga vilka åtgärder och metoder som är effektivast för att åtgärda tillskottsvatten både i form av dagvatten och inträngande grundvatten.

Åtgärdsplan avlopp reviderad

Följande rapporter har tidigare tagits fram som underlag till Kretslopp och vattens strategi; Åtgärdsförslag dagvatten (2019), Åtgärdsplan Avlopp – Bräddning (2019), Lägesrapport Tillskottsvattenarbetet Göteborg (2017). Slutsatserna från rapporterna är sammanställda till en helhetsstrategi som utgör komplement till Åtgärdsplan

avlopp efter nämndbeslutet.

Ökad förnyelse av avloppsledningsnätet

Handlingsplan för förnyelse finns och följs för året, och motsvarar nivån på förnyelse enligt Åtgärdsplan avlopp. Däremot ligger förnyelse avseende pumpstationer långt under målsättningen. En förnyelseplan för avloppspumpstationer, reservoarer och tryckstegringsstationer behöver tas fram.

Vi undersöker parallellt vad som är rätt förnyelsetakt samt utvecklar metodiken kring åtgärdsval genom att utveckla modelleringsprogrammet Future City Flow.

5.1.2.3 Hållbar stadsbyggnad

Vi har uppnått hög grad av måluppfyllelse avseende att ha en självklar roll i stadsplaneringen och i efterföljande exploateringsprojekt. Det finns en ökad förståelse för Kretslopp och vattens uppdrag hos de förvaltningar och bolag som vi samverkar med.

Kretslopp och vatten har stärkt sin representation i relevanta samverkansforum och styrgrupper, från medarbetarnivå, till enhetschefs- och avdelningschefs nivå och på direktörsnivå, t.ex. i huvudmannagrupper för Älvstaden.

Förvaltningen har även deltagit i styrgrupp och arbetsgrupp för Startplan 2021 och levererat underlag dit till. Vi har även levererat underlag till stadens nya Översiktsplan som innebär att kretslopp och vattens frågor och ansvarsområden införlivas på ett mycket bra sätt.

Kretslopp och vatten har deltagit i gemensam resursplanering av pågående exploateringsprojekt.